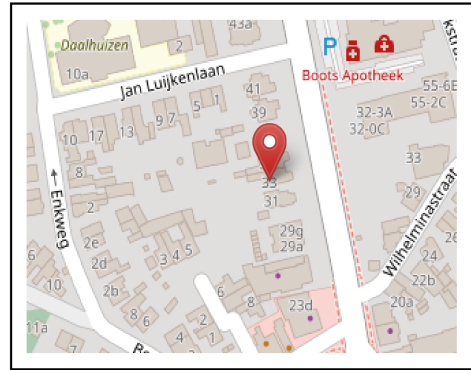


Dubbele villa Pretoria
Rozendaalselaan 33-35
6881 KZ Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000393, 0000394
Inschrijving register 29 juli 2009
Kadastrale aanduiding Velp F 1849, F 1850



Historie en ligging:

Deze markante aan de westzijde van de Rozendaalselaan gelegen vrijstaande dubbele villa werd in 1903 ontworpen door Klaas van Rijsse. Een van beide woonhuizen werd door van Rijsse zelf bewoond. De architect Klaas van Rijsse was in het laatste decennium van de 19de eeuw werkzaam in Pretoria, Zuid-Afrika. President Kruger trok in 1887 voor zijn belangrijkste opdrachten de Friese architect Sytze Wopkes Wierda aan. Wierda ontwierp in Pretoria o.a. het parlement en het Paleis van Justitie. Wierda en zijn later gearriveerde collega's Klaas van Rijsse en Willem J. de Zwaan ontwierpen verscheidene andere overheids-, kerkelijke en militaire gebouwen. Opmerkelijk zijn de door van Rijsse ontworpen officierswoningen in Hollandse neorenaissancestijl die men zich zonder meer in Nederland zou kunnen voorstellen. In Velp bevinden zich voor zover bekend nog twee andere door van Rijsse ontworpen villa's: Rozendaalselaan 51;53 uit 1905 en 55;57 uit 1908.

Het markante pand, dat met name opvalt doordat het pand geheel in rode verblendsteen is opgetrokken, is een goed voorbeeld van overgangsarchitectuur waarbij er overwegend sprake is van neorenaissance invloeden. Deze vorm van bouwen is karakteristiek voor de relatief korte periode 1900-1910 en is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur. Over het algemeen is er sprake van het door elkaar gebruiken van elementen uit de neorenaissance, chaletstijl en Art Nouveau/Jugendstil, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Bovenstaande uit zich met name in de combinatie van baksteen met verschillende kleuren verblendsteen, lateien uitgevoerd in hard- of cementtenen of ijzeren profielbalken, topgevels met sierspanten en/of pseudovakwerk en ajourwerk, rond- of hoefijzerbogen boven deuren en vensters. Typisch is ook het gebruik van elementen uit de neorenaissance als speklagen en blinde segmentboogjes met siermetselwerk. Deze worden echter niet meer in pleister uitgevoerd doch in verblendsteen. Bovengenoemde kenmerken zijn terug te vinden in het pand. De indeling van de woonhuizen is echter nog traditioneel.

Het pand wordt omgeven door een tuin met smalle zijtuintjes en een grotendeels verharde voor- en achtertuin. Oorspronkelijk werd de voortuin van de weg gescheiden door een ijzeren spijlenhek waarvan nog enige delen resteren.

Plattegrond en opbouw:

De dubbele villa is gebouwd op een nagenoeg rechthoekige plattegrond en heeft twee bouwlagen onder een afgeplat schilddak met boven de risalieten van de voorgevel aangekapte schilddaken gedekt met gesmoorde platte Friese pannen. Het in rode verblendsteen opgetrokken pand is gemetseld in kruisverband. De schilddaken boven de risalieten aan de voorzijde worden bekroond door fraaie rijk uitgevoerde pironen met kruisbloemen. In elk voorschild van de risalieten bevindt zich een eenvoudige

dakkapel voorzien van een schilddakje met piron. In het dakvlak boven het achterschild bevinden zich twee hooggaande in rode verblendsteen uitgevoerde schoorstenen. In het achterschild is links een moderne dakkapel aangebracht. De gevels worden afgesloten door ruim overstekende, geprofileerde bakgoten op houten gesneden consoles.

Voorgevel:

Symmetrisch ingedeelde van vier traveeën. De gevel wordt o.a. verlevendigd door witgepleisterde speklagen ter hoogte van de kalven van de serre's en de lek- en bovendorpels van de verdiepingsvensters. De linker- en de rechtertravee zijn risalerend en ieder over de volle breedte voorzien van een vijfzijdige serre met bovengelegen balkon. De uitgemetselde plint van de serre's worden afgedekt door groen geglazuurde profielsteen. De hoeken van de serre's worden in de borstwering gemarkeerd door het gebruik van bruin-rode baksteen.

De van gesneden stijlen voorziene serre's hebben aan de voorzijde gewijzigde ingangen. De oorspronkelijke dubbele deuren zijn hier vervangen door een enkele deur met zijlichten waarboven zich het oorspronkelijke 16-ruits bovenlicht bevindt. Het plat van de van de door afgeplatte schilddakjes afgesloten serre's fungeert als balkon en is voorzien van een rijk gesneden houten balustrade. De verdieping bezit in ieder risaliet twee dubbele balkondeuren waarboven een 10-ruits bovenlicht, ieder afgesloten door een blinde rondboog met witgeschilderde aanzet- en sluitsteen. Hierboven bevinden zich in elk risaliet drie rijk uitgevoerde smeedijzeren muurankers. De beide middelste traveeën bevatten de ingangspartijen en worden afgesloten door trapgevels met stenen dekplaten, ieder bekroond door een stenen fronton. De ingangen zijn gelegen in twee uitgebouwde gekoppelde portieken onder een lessenaarsdak. De portieken zijn ieder voorzien van een door een rondboog met een sluitsteen met diamantkop afgesloten ingang met een omlijsting in groen geglazuurde verblendsteen. De portiek heeft een hardstenen stoep. De houten getoogde paneeldeuren zijn ieder voorzien van vier glaspanelen en bevinden zich in een kozijn met zij- en bovenlichten. Beide traveeën bezitten ieder op de verdieping een venster dat afgesloten wordt door een geprofileerde kroonlijst waarboven blind segmentboogje met een witgeschilderde sluitsteen. Ieder venster heeft een vierruits raam waarboven een 10-ruits bovenlicht.

Linkerzijgevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel. Alle vensters worden afgesloten door een blind

Achtergevel:

Deze gevel bezit in principe vier traveeën. De twee middelste traveeën zijn samen uitgebouwd over twee bouwlagen onder een plat dak. Tegen deze uitbouw bevindt zich een mogelijk ouder schuurtje onder een zadeldak. Tegen dit schuurtje, min of meer in het verlengde hiervan, bevindt zich een moderne eenlaags aanbouw. Voor zowel de linker- als de rechtertravee zijn boven elkaar liggende, deels gewijzigde serre's aangebracht. De uitbouw heeft op de verdieping links een nieuw venster rechts een door een blind segmentboogje afgesloten venster voorzien van een gewijzigd raam.

Rechterzijgevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel. Alle vensters worden afgesloten door een blind segmentboogje. De begane grond bezit links een venster voorzien van een enkelruits schuifraam, geheel rechts een vermoedelijk later aangebracht venster. De verdieping heeft in het midden een venster waarvan het raam gewijzigd is.

Interieur:

Tijdens de inventarisatie is wegens omstandigheden alleen het interieur van nr.35 bezocht. Dit huis heeft in de vestibule een tegelvloer met neogotische motieven, een lambrisering met Jugendstil tegels, een bewerkte tocht-pui en een trap met houten bewerkte balusters. In gang is tevens nog een fonteintje bewaard gebleven. Opmerkelijk in de kamers en suite zijn de kapiteeltjes op de schoorsteenboezem in de voorkamer. Verder zijn nog de paneeldeuren en geprofileerde deuromlijstingen aanwezig. De kamers en suite bezitten fraaie geornamenteerde stucplafonds.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- Het pand is van groot belang als onderdeel van de villabebouwing van voor 1940 aan de Rozendaalselaan in zijn totaliteit en in het bijzonder als onderdeel van de markante villabebouwing uit de periode 1900-1910 in het tussen de Wilhelmina straat en de Da Costalaan gelegen deel van de Rozendaalselaan (ensemblewaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de bijzonder gaaf bewaarde fraaie detaillering en het materiaalgebruik.
- als goed voorbeeld van een in rijke overgangsarchitectuur met vnl. neorenaissance invloeden uitgevoerde dubbele villa.
- als een voor de gemeente Rheden belangrijk voorbeeld van het werk van de architect Klaas van Rijsse.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieur-onderdelen.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c, 2d en 2e. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.



Voorzijde - 2016

Foto: Sander Grefte / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND